

Sygn. akt III CSK 270/14

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka

w sprawie z powództwa A. [...] sp. z o.o. w F.

przeciwko L. Ł.

o zapłatę

oraz w sprawie z powództwa L. Ł.

przeciwko A. [...] sp. z o.o. w F.

o zapłatę

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 listopada 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej L. Ł.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od L. Ł. na rzecz A. [...] sp. z o.o. w F. kwotę
3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
3. zachodzi nieważność postępowania lub
4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przytoczony przepis pozwala Sądowi Najwyższemu na wstępną, merytoryczną ocenę wniesionej skargi kasacyjnej i zbadanie, czy za jej rozpoznaniem przemawia interes społeczny, skarga kasacyjna bowiem jest środkiem prawnym funkcjonującym przede wszystkim w interesie publicznym, który z kolei przemawia za skoncentrowaniem się Sądu Najwyższego na sprawach najpoważniejszych i precedensowych.

W połączonych na podstawie art. 219 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. sprawach z powództwa A. [...] sp. z o.o. w F. przeciwko L. Ł. o zapłatę, sygn. akt VII GC [...], oraz z powództwa L. Ł. przeciwko A. [...] sp. z o.o. w F. o zapłatę, sygn. akt VII GC [X.], L. Ł. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 listopada 2013 r., którym Sąd Apelacyjny – zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 lutego 2013 r., sygn. akt VII GC [...], w ten sposób, że zasądził od pozwanego L. Ł. na rzecz spółki A. [...] kwotę 206 274,79 zł z odsetkami, zasądził od spółki A. [...] na rzecz pozwanego kwotę 116 680,07 zł z tytułu kosztów procesu, a w pozostałej części obie apelacje oddalił i zasądził od spółki A. [...] na rzecz pozwanego kwotę 5 400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, a ponadto oddalił apelację powoda L. Ł. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 lutego 2013 r., sygn. akt VII GC [X.], i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 5 400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

L. Ł. zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w części zasądzającej od niego na rzecz spółki A. [...] kwotę 206 274,79 zł z odsetkami i oddalającej w pozostałym zakresie jego apelację w sprawie sygn. akt VII GC [...] oraz w części oddalającej jego apelację w sprawie sygn. akt VII GC [X.] i orzekającej o kosztach

postępowania apelacyjnego. Powołując się na obie podstawy określone w art. 398³ § 1 k.p.c., wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i zmianę wyroku Sądu Okręgowego przez oddalenie powództwa w sprawie sygn. akt VII GC [...] oraz zasądzenie od spółki A. [...] kwoty 528 675 zł z odsetkami i kosztami procesu dochodzonej w sprawie sygn. akt VII GC [X.], ewentualnie uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Twierdził, że wniesiona skarga jest oczywiście uzasadniona, gdyż Sąd Apelacyjny naruszył przepisy art. 498 § 1 w związku z art. 483 § 1 i art. 455 k.c., uznał bowiem skuteczność potrącenia w dniu 20 grudnia 2007 r. wierzytelności spółki A. [...] z tytułu kar umownych, która stała się wymagalna dopiero w dniu 30 lipca 2008 r.

Poza tym w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, sprowadzające się do rozstrzygnięcia kwestii:

- czy w świetle art. 498 § 1 k.c. do dokonania skutecznego potrącenia konieczne jest jednoznaczne i zgodne z rzeczywistością sformułowanie podstawy faktycznej wierzytelności przedstawianej do potrącenia oraz rzeczywiste istnienie roszczenia z tego tytułu;
- czy w świetle art. 498 § 1 i 483 § 1 k.c. przedstawienie do potrącenia wierzytelności z tytułu kar umownych z powołaniem się na podstawę faktyczną i prawną, która nie stanowi możliwej podstawy do naliczania kar umownych (kara umowna za niewykonanie umowy zamiast kary umownej za opóźnienie w wykonaniu umowy), ma wpływ na uznanie właściwego określenia wierzytelności przedstawianej do potrącenia i czy w związku z tym wskazanie nieprawidłowego tytułu kar umownych, a więc nieprawidłowej podstawy prawnej i faktycznej wierzytelności ma znaczenie dla skuteczności oświadczenia o potrąceniu;
- czy na podstawie art. 498 § 1, 483 § 1 i 455 k.c. do skuteczności potrącenia wierzytelności z tytułu kar umownych zawsze niezbędne jest uprzednie wezwanie dłużnika do zapłaty tych kar, czy wystarczające jest uprzednie przedstawienie dłużnikowi wierzytelności z tytułu kar umownych drugiej

stronie, czy też można uznać za skuteczne potrącenie wierzytelności z tytułu kar umownych bez uprzedniego wzywania do jej zapłaty lub przedstawienia tej wierzytelności drugiej stronie;

- czy oświadczenie złożone przez stronę „o niezaistnieniu przyczyn mogących spowodować naliczenie kar umownych” stanowi lub może stanowić oświadczenie wiedzy, czy też stanowi lub może stanowić oświadczenie woli, do którego stosuje się w szczególności i art. 60 – 65 oraz art. 82 – 88 k.c., zważywszy, że podmiot, który złożył oświadczenie, złożył następnie oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli.

Analiza wywodów zawartych w uzasadnieniu skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że skarżący nie przytoczył argumentów, świadczących o występowaniu w niniejszej sprawie przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Tak rozumianej oczywistości skarżący nie wykazał, ograniczył się bowiem do powtórzenia zarzutu naruszenia art. 498 i 499 k.c., podniesionego w ramach podstawy kasacyjnej określonej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, skarżący nie może natomiast powtarzać uzasadnienia przytoczonych podstaw kasacyjnych; powinien wykazać, że zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* oraz że każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe.

Skarżący nie wykazał również przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W przepisie tym chodzi o zagadnienie prawne obejmujące poważną wątpliwość prawną, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, którego wyjaśnienie jest potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy. Skarżący wnosząc

o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne powinien sformułować to zagadnienie, wskazać na wyłaniające się poważne wątpliwości interpretacyjne, przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen i wykazać, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia będzie miało znaczenie zarówno dla praktyki sądowej, jak i dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej. Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym.

Skarżący przytoczył wprawdzie obszernie wywody, mające uzasadniać wystąpienie w połączonych sprawach istotnych zagadnień prawnych, lecz w istocie nie wykazał przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie mają waloru nowości, a niektóre z nich nie wywołują poważnych wątpliwości prawnych, wymagających zajęcia stanowiska. Trzeba podkreślić, że zarówno przesłanki potrącenia określone w art. 498 § 1 k.c., jak i forma oświadczenia o potrąceniu były już wielokrotnie rozważane i wyjaśniane przez Sąd Najwyższy, czego przykładem są wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1968 r., II PR 202/68 (nie publ.), z dnia 27 sierpnia 1970 r., II CR 377/70 (nie publ.), z dnia 23 stycznia 2004 r., III CK 251/02 (M. Prawn. 2006, nr 10, s. 540), z dnia 4 lutego 2004 r., I CK 181/03 (nie publ.), z dnia 12 października 2005 r., III CK 90/05 (nie publ.), z dnia 22 czerwca 2006 r., V CSK 70/06 (OSNC 2007, nr 4, poz. 59), z dnia 13 października 2006 r., III CSK 256/06 (OSNC 2007, nr 7-8, poz. 116), z dnia 14 listopada 2006 r., II CSK 192/06 (nie publ.), z dnia 6 lipca 2007 r., III CSK 22/07 (nie publ.), z dnia 24 października 2007 r., IV CSK 223/07 (nie publ.), z dnia 21 listopada 2007 r., I CSK 270/07 (nie publ.), z dnia 20 czerwca 2008 r., IV CSK 49/08 (nie publ.), z dnia 7 listopada 2008 r., II CSK 243/08 (nie publ.), z dnia 14 listopada 2008 r., V CSK 169/08 (nie publ.), z dnia 14 stycznia 2009 r., IV CSK 356/08 (nie publ.), z dnia 29 września 2010 r., V CSK 43/10 (nie publ.), z dnia 14 stycznia 2011 r., II PK 157/10 (nie publ.), z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 488/10 (nie publ.), z dnia 8 grudnia 2011 r., IV CSK 488/11 (nie publ.), z dnia 21 czerwca 2012 r., III CSK 317/11 (nie publ.), z dnia 14 lutego 2013 r., II CSK 292/12 (nie publ.) i z dnia 5 grudnia 2013 r., V CSK 37/13 (nie publ.).

Skarżący nie przytoczył nowych, przekonujących argumentów, które przemawiałyby za potrzebą dodatkowego wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy problemów podniesionych przez skarżącego w sformułowanych przez niego pytaniach prawnych. Trzeba również zauważyć, że w niektórych spośród tych pytań skarżący poczynił założenia nieznajdujące odzwierciedlenia w ustaleniach faktycznych, stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku, a powołując się na oczywistą zasadność skargi pominął okoliczność, że wierzytelność z tytułu kar umownych zasądzona z odsetkami od dnia 30 lipca 2008 r. powstała w okresie poprzedzającym złożenie oświadczenia o potrąceniu.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżącego przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. ani brana pod rozwagę z urzędu nieważność postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 98 i 99 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w związku z § 6 pkt 7 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).